

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XXVII. Super quæstionum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

qui possit, videl. intra annum. Negat Imoia hic, in fine, post Bartol. l. à Diuo Pio, 15. ff. de re iudic. Sed Abb. hic n. 8. affirmat cum Gloss. in c. si quis contra. 4. de foro compet. Quia cum causa alicui absolute committitur, censentur omnia commissa, quæ ad eius executionem spectant. Quæres ibi plenius examinanda erit.

CAPITVLVM XXVII.

Super quæstionum.

PARAPHRASIS.

Delegatus Papæ audientiam causæ commisit Titio, cognitione ac sententia sibi reseruata. Titius citauit Reum, qui comparere noluit, quod sine consensu suo deputatus esset auditor. Et pro defensione sua allegauit quandam Innoc. III. Constitutionem, in qua continebatur; Si alicui à Papa causa, remota appellatione, delegata sit, quod ipse eam subdelegare non possit, adempto remedio appellationis. Verum si delegatus ad nõ iurisdictionalẽ articulum aliquem v. g. ad testium examinationem meram deputauerit auditorem, quod ab eo nequeat appellari, si de partium consensu datus fuerit. Vnde ex sensu contrario colligi videbatur, si de consensu partium datus nõ sit (vt in casu proposito) quod ab eo appellari possit. Per hanc suam cõstit. in primis ait Innoc. nequaquam derogari constitut. Alex. III. in c. cum te, 18. hoc tit. Nam Alexander locutus est in casu, quo delegatus Apostolicæ Sedis cognitionem alicuius articuli, seu articulum iurisdictionalem alteri, sententiã sibi reseruata, subdelegauerit: quod per appellationem à subdelegato subdelegantis iurisdictione nequaquam suspendatur. Innoc. autem locutus est in casu, quo non causæ cognitio, sed nudum ministerium circa aliquem articulum, seu articulus nõ iurisdictionalis alicui à delega-

to Papæ, aut quocunq; alio Iudice committitur, quod ab eo appellari non possit, nisi formam mandati excedat, vel vt suspectus recusetur, dummodò hoc casu non sit datus ex consensu partium.

SUMMARIUM.

1. Delegatus Papa potest principium, medium, & finem totius causæ coniunctim & diuisim subdelegare. quo casu à subdelegatis appellari potest.
2. Sin medium tantum causæ, v. g. testium depositiones alicui vt mero auditori committantur sine iurisdictione. ab eo nequit appellari; nisi si nes mandati excedat, vel merito suspectus sit.
3. A subdelegato in totam causam appellari debet ad Papam; à subdelegato autem non in totum, ad subdelegantem.
4. Auditor datus à delegato recusari non potest à partibus, nisi causa iustã coram delegato ostensã.
5. Nemo præter Principem causam committere potest, remoto appellationis remedio.
6. Appellari ab Auditore non potest; recusari tamen potest, vt suspectus.
7. Delegatus ab inferiore ordinario, v. g. ab Episcopo, subdelegare non potest.
8. Potest tamen is, cui vniuersitas causarum commissa est, vnã aut plures causas alteri committere, non tamen totam vniuersalitatẽ causarum.
9. Facultas delegata Parocho v. g. absoluendi à casibus referuntis ab Episcopo, si ei ratione officij competat, transit ad successorem, & in certis casibus subdelegari poterit; non item, si ea competat vt priuilegium personale, & propter industriam, vel singularem eius fauorem.
10. Inferior Principe non potest committere suo delegato, vt suo nomine subdeleget, potest tamen ei concedi, vt subdeleget nomine ipsius ordinarij delegantis.

LIII Quo

Quo casu appellabitur non ad delegatum, sed ad primum delegantem.

11. *Delegatus à non Principe alteri causam, vel articulum cause iurisdictionalem subdelegare nequit; potest tamen articulum non iurisdictionalem.*
12. *Si unus ex duobus à Principe, remota appellatione, delegatis, v. g. Filius Caii cōdelegato vices suas committat, Caius non potest alteri causam delegare.*
13. *Neque potest procedere, remoto appellationis remedio.*
14. *Et si ab eo appellatur, ad primum delegantem appellari debet.*

I Innoc. III. non negavit à subdelegato appellari posse, si principium litis, videl. litis contestatio, vel finis litis, videl. sententia definitiua, aut tota causa ei commissa sit: Enimuerò indubitatum esse debet, quòd Papæ delegatus non tantum totam causam, sed etiam partes singulas causæ diuisim subdelegare possit: nihil obstante quòd dicitur, Iudicem, antequam sententiam ferat, debere per se ipsam cognoscere & principium, & medium, & finem litis: Nihilominus enim, si sententiam sibi seruauit delegatus, omnia quæ à subdelegatis acta sunt, diligenter inuestigare, & perpendere debet.

§. Verùm.

Si delegatus Papæ causam totam vel partem eius alteri vt Iudici subdeleget, ab eo appellari potest. Sin autem medium causæ v. g. testium depositiones alicui vt mero auditori committat, ab eo appellari nequit: nisi fines mandati excedat; vel merito suspensus sit. Quare ne recusari possit, consultum est, vt ex partium consensu deputetur.

§. Porro.

In casu, quo delegatus Papæ alteri tantquam Iudici subdelegat, distinguendum est, vt rùm totam causam committat: tum non ad ipsum, sed ad Papam appellari debet. An verò non totam, sed sententia ipsi subde-

leganti referuata sit, tum ad subdelegantem appellabitur. Atque simili ratione si ab auditore in casu, quo id licitum est, appellatur, ad delegatum prouocari debet. Et bene monet Gl. hic, hæc locum etiam habere, tametsi delegato Principis causa commissa sit, appellationis remedio non sublato.

§. Quem verò.

Auditor à delegato deputatus recusari non potest à partibus, nisi coram eodẽ delegato causam recusationis iustam ostendant.

NOTANDVM I. Iura iuribus consentire, & quantum fieri potest, conciliari debent; exponendo, & interdum per alia iura supplendo; cum non omnia eadem lege, aut canone contineri, & explicari possint. Ita sumitur ex c. cum expediat, 29. de elect. & l. non est nouum, 26. l. sed & posteriores, 28. ff. de legibus.

NOTANDVM II. Nemo, præter Principem, causam committere potest, remoto appellationis remedio.

NOTANDVM III. Delegatus Principis potest vel totam causam alteri delegare, vel aliquam eius partem. Sed si deleget partem, tum distinguitur, an sit articulus iurisdictionalis, v. g. litis contestatio, receptio testium, & articulorum, de quibus examinandi sunt testes; vel non est articulus iurisdictionalis; ita vt nudum ministerium v. g. testes examinandi, eorumque depositiones annotandi, committatur. Discrimen est, quòd in priore casu commissarius censetur esse Iudex subdelegatus; in posteriore non est Iudex, sed merus auditor, & quodammodo executor.

QVÆRITVR hic primò: Vt rùm ab auditore appellari possit ad Iudicem delegantem? Respondeo & Dico I. Appellari ab eo non potest, tantquam à Iudice, cum Iudex non sit. Sed locus est appellationi extraiudiciali, si indebitè grauet, aut limites commissionis suæ excedat, sicuti etiam de mero executore dicitur in c. nouit, 43. de appellat.

Dico I I. Si datus auditor merito suspen-

sus

Etus sit, tum à partibus recusari potest, atque ad Iudicem prouocari, à quo deputatus fuit. Quare, ne recusari possit, consultum est, vt auditor (v.g. testium in partibus remotis) non detur, nisi ex consensu partium. Ita hic Innocent. §. verum. Cæterum an merus sententiæ latæ executor, tanquam suspectus recusari possit, dicitur in cit. c. licet.

QUÆRITUR secundò: Vtrum delegatus ab inferiore Ordinario, v.g. ab Episcopo subdelegare, seu causam sibi commissam alteri delegare possit. Responso est negatiua ex l. more, §. ff. de iudicijs, l. à Iudice, §. C. de iudicijs, c. cum causam, 62. de appell. ex quibus iuris regula generalis traditur, quod delegatus ab alio, quàm à Principe, subdelegare non possit. Ratio est: Quia delegatus non plus iuris habet, quàm ipsi mandatum est: est autem ipsi mandata tantum iurisdictio, siue vt iurisdictioem exerceat: Ergo non potest alteri committere; cum à diuersis non fiat illatio. Confirmatur: Quia ne quilibet onus sibi mandatum in alium conijcere possit, rectè prouisum est, vt Iudex delegatus per se causam cognoscere debeat: excepto Principis delegato, cui id subdelegandi priuilegium ipso iure concessum est.

Aliæ exceptiones sunt, quas breuiter discutiam: Prima est, quod delegatus Proconsulis subdelegare possit, secundum Baldum, cit. l. à Iudice, Gloss. ibid. ver. Sed est contra, in l. solut. argum. l. legatus, 12. ff. de offic. Proconsul. Ex quo inferunt cum eod. Baldo, quod delegatus à Legato à latere subdelegare possit: quia Legatus à latere, dum in provincia est, Proconsuli comparatur, c. 2. de offic. Legati, in 6. Sed præstat, vt dicamus cum Gl. in cit. l. legatus, fol. 3. Felino in c. 3. col. 1. Decio ibid. n. 5. hoc tit. Quod Legatus Proconsulis ideo vnã, vel alteram causam subdelegare possit, quia est delegatus ad vniuersitatem causarum: Sin autem seu à Proconsule, seu à Legato à latere vna causa commissa sit, is eam subdelegare haud potest.

Secunda: Cui causarum vniuersitas delegata est, is vnã aut plures causas in parti-

culari alteri committere potest: quia censetur veluti ordinariam iurisdictionem habere. Ita sumitur ex l. 1. §. ab eo, ff. Si quis, & à quo &c. & docet Gl. communiter recepta in l. Legatus, 12. ver. fol. 3. ff. de officio Proconsulis, Gl. in cit. c. cum causam, 62. ver. delegatus, in fine, de appellat. & alij D. D. apud Sanchez lib. 3. de matrim. disp. 31. n. 2. Sed totam vniuersitatem causarum alteri committere nõ potest: quia id vniuersim verum est, quod officium sibi commissum vnus in alterum conijcere non potest, absque iuris vel Principis licentia.

Dicitur autem aliquis delegatus ad vniuersitatem causarum, si non vna, vel plures particulares, sed omnes, saltem in aliquo genere, v.g. decimarum, matrimonij, mutui alicui commissæ sint; quamuis restrictio fiat ad certum locum, aut tempus, v.g. intra hoc territorium, ad vnum annum omnes controverfias decimales cognoscas, & definias. Si tamen causæ restringantur ad personas certas & particulares, v.g. controverfias, quæ sunt inter Titium & Caium iudicialiter dirimas, potius particularis, quàm generalis delegatio esse videtur, vt ex Baldo in l. à Iudice, n. 4. C. de iudicijs, & aliorum ferè communi docet Sanchez cit. disp. 31. n. 4.

Corollarium. Si Guardiano v.g. à Prouinciali, aut Generali suo, aut Parocho ab Episcopo suo delegata sit facultas absoluendi à casibus referuatis, distinguendū est, vtrum ei facultas hæc cõpetat ratione dignitatis & officij sui, ita vt sit veluti ordinaria, & ad successorem transeat, tum alteri in certis casibus delegare poterit, iuxta c. vlt. iun. Gl. ver. casibus, de offic. ordinar. & annotauit Nau. c. 27. man. n. 45. An verò ipsi concessa sit talis facultas vt priuilegium personale, propter industriam eius, vel specialem erga ipsam fauorem, tum alteri subdelegare non potest; cum sit ius specialiter concessum personæ, sicuti etiam docui lib. 5. Th. mor. tr. 6. c. 10. n. 12, in fine. Hæc etiam causa est, quod Cooperatorum Parochorum, quibus delegata est facultas absoluendi à peccatis, alteri Sacerdoti absolutionem committere non possint

sint absque speciali consensu Ordinarij, propterea quod illis facultas absoluedi non ratione officij, sed merè delegato seu commissio iure competat. Idemque eadem ratione dicendum est de facultate assistendi matrimonijs, tametsi ea à Parocho generaliter delegata sit Cooperatori, quod sine expressa aut tacita licentia Parochi, seu Ordinarij alteri Sacerdoti, etiam in speciali casu, committere non possit, licet contrarium senserit Sanchez cit. disp. 31. n. 21. Sed quod dixi, probatur ex Concil. Trident. sess. 24. c. 1. de reform. matrim. Ratio autem est: Quia delegatus ad vniuersitatem causarum non potest subdelegare, nisi ratione eius delegationis sibi factæ censeatur officium veluti ordinarium habere. Quod de Cooperatoribus operam suam veluti locantibus Parocho presentibus dici non potest. Accidit, quod facultas illa subdelegandi, quæ delegatis ad vniuersitatem causarum competere dicitur, ex iure vel consuetudine vim iuris habente provenire debet. Non est autem consuetudo in ecclesijs, vt Cooperatores Parochorum sine eorum presentium consensu alicui committant eiusmodi potestatem.

Tertia limitatio est Gl. in c. is cui, 12. ver. per alium, eod. tit. in 6. Bartol. in l. more, 5. ff. de iurif. Abb. in c. cum causam, 62. n. 4. de appellat. Syl. ver. delegatus, q. 8. dicto 3. & aliorum apud Sanchez cit. disp. 31. n. 6. Quod delegatus ab inferiore ordinario subdelegare possit, si ipsi id concessum fuerit. Contrarium verò docet Archidiaconus, in e. quamuis, eod. tit. in 6. Cardinal. Zabarella in Clem. 1. hoc tit. q. 12. Quia Iudicem dandi potestas nemini competere debet, nisi id à lege vel Principe cõcessum sit: siquidem iurisdictionem à superioribus ad inferiores gradatim descendere oportet. At qui leges, & Principes nõ nisi ordinarijs, & à se delegatis Iudicibus facultatem tribuunt Iudices constituendi, l. more, 5. ff. de iurif. dict. l. à Iudice, C. de iudicijs, & cit. c. cum causam: Ergo delegatis à non Principe talis facultas competere non potest. Hæc sententia non inani fundamento niti-

tur: Sed quia prior in praxi recepta est, vt testatur Gl. margin. in cit. c. is cui, quod frequenter Episcopi causam committant cum clausula, *per te, vel per alium*, ideo præstat, vt dicamus cum Dominico in cit. c. is cui, in fine. Felino in hoc c. 9. Si verò, n. 18. Licet inferior Principe committere non possit delegato suo, vt suo nomine subdeleget: posse tamen ipsi facultatem dare, vt subdeleget nomine ipsius ordinarij delegantis: Vt proinde tertius non accipiat iurisdictionem à secundo, sed à primo: quamobrem ab illo nunquam appellabitur ad secundum, seu ad delegatum, sed ad primum delegantem, vt bene colligit Zabarella loc. cit. & docet Abb. in c. cum Bertoldus, n. vlt. de re iudic. Felinus in hoc c. 9. Porro, n. 12. Atque hæc doctrina, & praxis probari potest ex l. vnum ex familia, 61. §. Si de Falcidia, ff. de Legat. 2. vbi habetur, si hæres iussus sit eligere vnum ex familia Titij, quem ipse voluerit, ad legatum fundum capiendum, legatarium nõ ab hærede, sed à testatore beneficium capere. Item ex l. non distinguemus, 32. §. Quæsitum, ff. de receptis qui arbitrium, vbi dicitur, quod arbiter arbitrium, vel partem eius alteri delegare non possit, ne in infinitum abeat, & vix vnquam arbitrium dicatur, si vnus alteri committere velit: posse tamen alterum ex partium cõsensu, seu compromisso alterum statuere, seu designare, per quem arbitrium dicatur. Simili itaq; ratione Episcopus v. g. delegare potest causam Titio, adiecta facultate, si per se cognoscere nolit, vt aliam idoneam personam designare possit, per quã cognoscatur, seu tota, seu pars eius.

Neque obstat huic doctrinæ, quod obijcit Zabarella cit. q. 12. Quod Iudex certus, non incertus delegari debeat, argum. c. ad hæc, 10. de rescriptis. Respondetur enim cum Felino cit. §. Si verò, n. 13. ad 2. Iudicem certum fieri per designationem delegati: nam per eam designationem, tanquam conditionem cum qua & sine qua non, cõferatur illi iurisdictione à primo delegante. Quamobrem consultum est addere in commissione: *Committotibi hanc causam exercendam per*

te, vel per alium, quem ad id elegeris, cui ex tunc potestatem cognoscendi committo. Ad ead. hæc respondetur, ibi solum cauere, ne optio seu electio Iudicis delegati vni partium committatur.

Corollarium. Tamen si Cooperatores Parochorum alteri facultatem confessiones audiendi committere non possint; quandoquidem absoluendi potestas ipsis commissa est, non item potestas delegandi, vti bene notauit Suarez p. 3. t. 4. disp. 26. sect. 1. n. 4. tamen nihil obstat, quin Parochus Cooperatori suo mandare possit, si v. g. in hac Ecclesia sua, ad quam ipsum mittit, confitentium copia requiratur, vt quemcumque approbatum sacerdotem nomine ipsius Parochi constituat ad confessiones ibi excipiendas, vti etiam dixi lib. 5. tr. 6. c. 10. n. 14. Eandemque potestatem dare poterunt Vicarij, quibus loco absentis Parochi cura totius Parochiæ commissa est, de quibus dixi supra, & videri potest Taberna ver. absolutio, l. §. 14. in fine. & ver. excommunic. 5. casu 15. n. 4.

11 Quartò limitatur. Licet delegatus à non Principe alteri causam, vel articulum causæ iurisdictionalem subdelegare nequeat, potest tamen committere articulum non iurisdictionalem, constituendo v. g. aliquem merum auditorem, seu examinatore[m] testium. Ita habetur in hoc c. ver. Nos autem, vbi significatur, quod non tantum Papæ delegatus, sed quicumque Iudex auditor, vel executorem ad aliquem causæ articulum constituit. Dicitur autem articulus iurisdictionalis, qui causæ cognitionem continet, ideoque iudicis personam requirit: articulus verò non iurisdictionalis, qui non causæ cognitionem, sed nudum ministerium, vel executionem aliquam habet, ideoque etiam in alia, quam Iudicis persona fundari potest, secundum doctrinam Gl. communiter receptam in Clem. vn. ver. Iudices, hoc tit. vbi exemplum affert: Si testes recepti sint, atque iurati, & articuli, super quibus producuntur examinati, & interrogatoria formata, tum ipsa testium examinatio & auditio, cum nudum ministerium contineant, adeo vt etiã

festo die exerceri possit, à quolibet seu ordinario seu delegato Iudice committi potest. Qua dere Abb. hic n. 9. Sed ipsam testium receptionem, cum nondum approbati sunt, nec interrogatoria formata, non potest Iudex alteri committere, nisi sit ordinarius, vel à Principe delegatus, quia continent articulum iurisdictionalem, vt colligitur ex cit. Clem. vn.

Corollaria. Ex his defendi potest, quod docuit Viualdus in Appendice Candelabri c. 14. n. 40. Licet Regulares v. g. qui ex Pontificio priuilegio dispensare vel commutare possunt vota, alteri committere, seu subdelegare non possint, quia eiusmodi facultates dispensandi, aut absoluendi non habent ratione officij, aut quasi ordinariam, sed iure speciali: posse tamen eos, si causa rationabilis, v. g. multitudo confitentium cogat, ita dicere confitenti suo: *Commuto tibi hoc votum in opera, quæ vir ille doctus tibi designarit, cuius sententiã te stare volo.* Quia mera operum designatio, adeoque nudum ministerium alteri committitur: Sicuti si Confessarius virtute clauium iniungat pœnitenti ea pœnitentiæ opera, quæ vir ille iusta esse arbitratus fuerit. Quamuis huiusmodi facultatibus, tanquam in Ecclesia non vstitatis, raro & non nisi ob aliquam necessitatem vtendum sit.

Huc etiam spectat, quod tradit Nauar. in man. c. 27. n. 45. quod delegatus ab Episcopo, vel subdelegatus à delegato Papæ, postquam causam excommunicationis v. g. sibi commissam cognouit, & Reum absoluendum esse decreuit, simplex ministerium absoluendi cuique sacerdoti committere possit, arg. c. huius

Denique huc spectat, quod docet Sanchez cit. lib. 3. disp. 31. n. 20. Si Vicarius generalis alicui sacerdoti committat, vt receptis testibus, ac informatione de habilitate personarum assistat matrimonio earum, licet hanc testium receptionem alteri delegare non possit, cum sit actus iurisdictionalis, ipsam tamen assistentiam & coniunctionem sponforum alteri committere non prohibetur; cum sit nudum ministerium, non actus alicuius

cuius iurisdictionis, ut docui lib. 5. tr. 10. p. 2. c. 4. n. 5.

§. Si verò.

SI vnus ex duobus à Principe, remota appellatione, delegatis, v. g. Titius Caius condelegato vices suas commisit, Caius non potest alteri causam delegare: Neque potest procedere, remoto appellationis remedio: quòd si ab eo appelletur, non ad Titium condelegatum, sed ad primum delegantem appellari debet.

Tria sunt asserta. Primum ita probari debet: Licet delegatus Principis subdelegare possit, non tamen potest hanc iterum subdelegandi potestatem in subdelegatum transfundere. Atqui Caius in proposita causa est subdelegatus à Titio Principis delegato: Ergo alteri committere non potest. Maior probatur: Tum quia facultas subdelegandi est priuilegium personale Principis delegato specialiter concessum: Ergo non potest ad alterum transfundi. Tum quia priuilegium non debet extendi ad casum diuersum: est autem aliud subdelegare, & aliud dare facultatem subdelegandi: Ergo ex eo, quod prius concessum est Principis delegato, non sequitur, etiam posterius concessum esse.

Dices. Cum Caius hoc casu duplici iure Iudex sit, ut delegatus, & ut subdelegatus, poterit iurisdictionem in hac causa alteri committere ut delegatus Principis, & retinere ut subdelegatus. Respondeo, Id fieri non posse. Partim, quia iurisdictione, quando in vnâ personam translata est, indiuidua manet, ut non possit vna ratione transferri, & altera retineri. Partim quia Titius voluit vices suas delegare Caio Coiudici suo, & Caius ita acceptauit. Si autem Caius iurisdictionem suam alteri committat, tum desinet esse Iudex, atque fieri poterit, ut alter ille discordet in sententia ab ipso Caio: quod repugnat priori subdelegationi factæ à Titio. Cæterum Caius iste non prohibetur sibi adhibere assessorem, non conferendo illi partes iudicandi, sed consilium dandi, iura explicandi.

Alterum ita declaratur ab Innoc. III. in hoc §. Licet delegatus à Principe, propter adiunctas clausulas, solus procedere possit, remota appellatione, si videl. alter delegatus impeditus fuisset; non tamen potest ita procedere, si subdelegationem à socio accepit. Cum enim iurisdictione eius indiuidua sit, vnâque sententiam proferat, si ab ea appellari non possit, consequens foret, quòd subdelegatus procederet remota appellatione: Id verò absurdum est; cum priuilegium istud soli Principis delegato ut personale, & alteri incommunicabile competere possit.

Tertium ita probari debet: Cum iurisdictione indiuidua sit in persona Caij, necesse est absurdum sequi, si dicamus ab eo ad Titium subdelegantem appellari posse. Vel enim tota causa ei à Titio commissa est, vel pars. Si primum, cessauit eius iurisdictione: Ergo ad ipsum non appellatur, iuxta §. Porro, hoc c. Si secundum, iterum appellari non potest: quia appellatio est ad superiorem Iudicem, non ad parem, ut hic Gl. docet ver. si non possunt, & DD. in l. 1. §. si quis, ff. de appell. Titius autem & Caius sunt pares in hac causa: Ergo, &c.

Corollarium: Transferri huc potest axiomata Philosophorum. Quòd effectus sequitur deteriorem partem suæ causæ. Seu, quòd perfectum ex integra causa: Imperfectum autem ex quolibet defectu existit. Diximus enim, quòd delegatus Principis, propter admittionem imperfecti, videl. subdelegationis acceptatæ à socio, ea præstare non potest, quæ alioquin ratione delegationis suæ possit. Videri hic potest Abb. & Barbat. col. 2. huius §.

§. Eius ergo.

Continet repetitionem eorum, quæ dicta sunt princ. huius c. & §. verum. Videl. Tametsi Auditor absque partium consensu datus sit, non esse locum appellationi: nisi is ut suspectus recusetur, vel partes iniuste grauet, tum causæ recusationis, vel grauationem eorum delegato probari debet: quòd si eorum iusta sit, admittitur recusetur, & ad superior-

te, vel per alium, quem ad id elegeris, cui ex tunc potestatem cognoscendi committo. Ad ead. hæc respondetur, ibi solum cauere, ne optio seu electio Iudicis delegati vni partium committatur.

Corollarium. Tamen si Cooperatores Parochorum alteri facultatem confessiones audiendi committere non possint; quandoquidem absoluendi potestas ipsis commissa est, non item potestas delegandi, vti bene notauit Suarez p. 3. t. 4. disp. 26. sect. 1. n. 4. tamen nihil obstat, quin Parochus Cooperatori suo mandare possit, si v. g. in hac Ecclesia sua, ad quam ipsum mittit, confitentium copia requiratur, vt quemcumque approbatum sacerdotem nomine ipsius Parochi constituat ad confessiones ibi excipiendas, vti etiam dixi lib. 5. tr. 6. c. 10. n. 14. Eandemque potestatem dare poterunt Vicarij, quibus loco absentis Parochi cura totius Parochiæ commissa est, de quibus dixi supra, & videri potest Taberna ver. absolutio, l. §. 14. in fine. & ver. excommunic. 5. casu 15. n. 4.

11 Quartò limitatur. Licet delegatus à non Principe alteri causam, vel articulum causæ iurisdictionalem subdelegare nequeat, potest tamen committere articulum non iurisdictionalem, constituendo v. g. aliquem merum auditorem, seu examinatore[m] testium. Ita habetur in hoc c. ver. Nos autem, vbi significatur, quod non tantum Papæ delegatus, sed quicumque Iudex auditor, vel executorem ad aliquem causæ articulum constituit. Dicitur autem articulus iurisdictionalis, qui causæ cognitionem continet, ideoque iudicis personam requirit: articulus verò non iurisdictionalis, qui non causæ cognitionem, sed nudum ministerium, vel executionem aliquam habet, ideoque etiam in alia, quam Iudicis persona fundari potest, secundum doctrinam Gl. communiter receptam in Clem. vn. ver. Iudices, hoc tit. vbi exemplum affert: Si testes recepti sint, atque iurati, & articuli, super quibus producuntur examinati, & interrogatoria formata, tum ipsa testium examinatio & auditio, cum nudum ministerium contineant, adeo vt etiã

festo die exerceri possit, à quolibet seu ordinario seu delegato Iudice committi potest. Qua dere Abb. hic n. 9. Sed ipsam testium receptionem, cum nondum approbati sunt, nec interrogatoria formata, non potest Iudex alteri committere, nisi sit ordinarius, vel à Principe delegatus, quia continent articulum iurisdictionalem, vti colligitur ex cit. Clem. vn.

Corollaria. Ex his defendi potest, quod docuit Viualdus in Appendice Candelabri c. 14. n. 40. Licet Regulares v. g. qui ex Pontificio priuilegio dispensare vel commutare possunt vota, alteri committere, seu subdelegare non possint, quia eiusmodi facultates dispensandi, aut absoluendi non habent ratione officij, aut quasi ordinariam, sed iure speciali: posse tamen eos, si causa rationabilis, v. g. multitudo confitentium cogat, ita dicere confitenti suo: *Commuto tibi hoc votum in opera, quæ vir ille doctus tibi designarit, cuius sententiã te stare volo.* Quia mera operum designatio, adeoque nudum ministerium alteri committitur: Sicuti si Confessarius virtute clauium iniungat pœnitenti ea pœnitentiæ opera, quæ vir ille iusta esse arbitratus fuerit. Quamuis huiusmodi facultatibus, tanquam in Ecclesia non vtitatis, raro & non nisi ob aliquam necessitatem vtendum sit.

Huc etiam spectat, quod tradit Nauar. in man. c. 27. n. 45. quod delegatus ab Episcopo, vel subdelegatus à delegato Papæ, postquam causam excommunicationis v. g. sibi commissam cognouit, & Reum absoluendum esse decreuit, simplex ministerium absoluendi cuique sacerdoti committere possit, arg. c. huius

Denique huc spectat, quod docet Sanchez cit. lib. 3. disp. 31. n. 20. Si Vicarius generalis alicui sacerdoti committat, vt receptis testibus, ac informatione de habilitate personarum assistat matrimonio earum, licet hanc testium receptionem alteri delegare non possit, cum sit actus iurisdictionalis, ipsam tamen assistentiam & coniunctionem sponforum alteri committere non prohibetur; cum sit nudum ministerium, non actus alicuius

cuius iurisdictionis, ut docui lib. 5. tr. 10. p. 2. c. 4. n. 5.

§. Si verò.

SI vnus ex duobus à Principe, remota appellatione, delegatis, v. g. Titius Caius condelegato vices suas commisit, Caius non potest alteri causam delegare: Neque potest procedere, remoto appellationis remedio: quòd si ab eo appelletur, non ad Titium condelegatum, sed ad primum delegantem appellari debet.

Tria sunt asserta. Primum ita probari debet: Licet delegatus Principis subdelegare possit, non tamen potest hanc iterum subdelegandi potestatem in subdelegatum transfundere. Atqui Caius in proposita causa est subdelegatus à Titio Principis delegato: Ergo alteri committere non potest. Maior probatur: Tum quia facultas subdelegandi est priuilegium personale Principis delegato specialiter concessum: Ergo non potest ad alterum transfundi. Tum quia priuilegium non debet extendi ad casum diuersum: est autem aliud subdelegare, & aliud dare facultatem subdelegandi: Ergo ex eo, quod prius concessum est Principis delegato, non sequitur, etiam posterius concessum esse.

Dices. Cum Caius hoc casu duplici iure Iudex sit, ut delegatus, & ut subdelegatus, poterit iurisdictione in hac causa alteri committere ut delegatus Principis, & retinere ut subdelegatus. Respondeo, Id fieri non posse. Partim, quia iurisdictione, quando in vnâ personam translata est, indiuidua manet, ut non possit vna ratione transferri, & altera retineri. Partim quia Titius voluit vices suas delegare Caio Coadiudici suo, & Caius ita acceptauit. Si autem Caius iurisdictionem suam alteri committat, tum desinet esse Iudex, atque fieri poterit, ut alter ille discordet in sententia ab ipso Caio: quod repugnat priori subdelegationi factæ à Titio. Cæterum Caius iste non prohibetur sibi adhibere assessorem, non conferendo illi partes iudicandi, sed consilium dandi, iura explicandi.

Alterum ita declaratur ab Innoc. III. in hoc §. Licet delegatus à Principe, propter adiunctas clausulas, solus procedere possit, remota appellatione, si videl. alter delegatus impeditus fuisset; non tamen potest ita procedere, si subdelegationem à socio accepit. Cum enim iurisdictione eius indiuidua sit, vnâque sententiam proferat, si ab ea appellari non possit, consequens foret, quod subdelegatus procederet remota appellatione: Id verò absurdum est; cum priuilegium istud soli Principis delegato ut personale, & alteri incommunicabile competere possit.

Tertium ita probari debet: Cum iurisdictione indiuidua sit in persona Caij, necesse est absurdum sequi, si dicamus ab eo ad Titium subdelegantem appellari posse. Vel enim tota causa ei à Titio commissa est, vel pars. Si primum, cessauit eius iurisdictione: Ergo ad ipsum non appellatur, iuxta §. Porro, hoc c. Si secundum, iterum appellari non potest: quia appellatio est ad superiorem Iudicem, non ad parem, ut hic Gl. docet ver. si non possunt, & DD. in l. 1. §. si quis, ff. de appell. Titius autem & Caius sunt pares in hac causa: Ergo, &c.

Corollarium: Transferri huc potest axiomata Philosophorum. Quod effectus sequitur deteriorem partem suæ causæ. Seu, quod *perfectum ex integra causa: Imperfectum autem ex quolibet defectu existit.* Diximus enim, quod delegatus Principis, propter admittionem imperfecti, videl. subdelegationis acceptatæ à socio, ea præstare non potest, quæ alioquin ratione delegationis suæ possit. Videri hic potest Abb. & Barbat. col. 2. huius §.

§. Eius ergo.

Continet repetitionem eorum, quæ dicta sunt princ. huius c. & §. verum. Videl. Tametsi Auditor absque partium consensu datus sit, non esse locum appellationi: nisi is ut suspectus recusetur, vel partes iniuste grauet, tum causæ recusationis, vel grauamenti eorum delegato probari debet: quod si eorum iusta sit, admittitur recusatio, & ad auctorem

rem partes compellat, tum appellare possunt ad Principem delegantem; & quod interim actum fuerit, pro irritato haberi.

NOTANDVM Vn. Ab auditore non appellatur; cum Iudex non sit: sed causa recusationis, vel grauamen defertur ad Iudicem, qui Auditorem dedit. Sin autem is iustam recusationis vel grauaminis amouendi causam admittere nolit, tum ab eo ad superiorem Iudicem appellari potest.

CAPITVLVM XXVIII.

Pastoralis.

PARAPHRASIS.

Cum delegato Principis ipsa lege concessa sit iurisdictione ad subdelegandam alteri, ideo recipere recusantem compellere potest, modo non malitiosè se ipsum subtrahere, & exonerare intendat. Alioquin, nisi delegatus coërcitionem aliquam haberet, eius in hac re potestas ac iurisdictione inutilis foret. Cauere tamen debet delegatus, ut, si postulante necessitate, personis superioribus causam delegandam arbitretur, in coactione inferenda dignitatis rationem habeat.

SVM MARI VM.

1. Delegare vel subdelegare causam contentiosam est actus iurisdictionis.
2. Delegatus Principis, id est, Superiorem nullum agnoscentis, causam sibi commissam delegare potest cuicumque personæ habili, cui ipse delegans committere possit.
- Imò subdelegatum compellere potest ad suscipiendam subdelegationem; nisi malitiosè onus in ipsum exoneret.
3. In coactione tamen, & pœna illatione haberi debet ratio dignitatis personæ.
4. Delegatus causam totam, & partem eius alteri subdelegare potest, renitentem autem acceptare, potest ad acceptandum compellere & punire.

5. Rescriptum posterius contrarium priori, nulla facta mentione reuocationis, subreptitium censetur, nisi Papa ex certa scientia posterius rescriptum mittat.
6. Iudex appellationis, qui confirmat sententiam, quam alius tulit, non mandat eam executioni, sed prior iudex, ut iudicium, ubi captum est, etiam perficiatur.
7. Ordinarius, & alius, qui merus exactor est, ad mandatum delegati sententiam exequi debet, nisi manifestè iniustam esse ei constet, saltem in causa criminali; tunc enim non debet exequi, sed ad Superiorem seu iudicem referre.
8. Delegatus eum, a quo impeditur malitiosè, ut nequeat die statuta procedere, puniet, & causam alteri iudici, neutri parti suspecto, ad eandem diem cognoscendam, remota appellatione, committet, nisi partes litem prorogent.

NOTANDVM I. Delegare, vel subdelegare causam contentiosam est actus iurisdictionis, uti habetur in l. 3. ff. de iurisdictione. Iurisdictione est Iudicis dandi licentia. Quare nemini competere potest, nisi iudiciaria potestate præditus sit: quia nemo alteri dat, quod ipse non habet, seu nemo plus iuris in alterum transferre potest, quam ipsi competere noscatur, reg. 79. in 6.

NOTANDVM II. Delegatus Principis, id est, Superiorem nullum agnoscentis, causam sibi commissam delegare potest cuicumque personæ habili, cui ipsemet delegans secundum iura committere posset, iuxta c. statutum, in princ. & §. in nullo. de rescript. in 6. Imò si causa aliqua subdelegandi appareat, aut præsumi queat, cogi potest alter ad suscipiendum: Præterquam si videat, quod ille malitiosè onus, v. g. odium seu periculum offendendæ partis in ipsum deriuare intendat, tunc acceptare non cogitur: Imò generatim dici potest, quotiescunque eadem causa recusandi militat in subdelegando, quæ est in delegato, quod subdelegandus acceptare non cogatur. Vide quæ dixi in c. 3. not. r. hoc tit.

Porro